

KONKORDATONUN TASDİKİ

Mehmet Sinan Cebe¹

ÖZET

Bu çalışmada; ekonomik durumunun bozulması nedeniyle borçlarını ödeyemeyen veya ödeme tehlikesiyle karşı karşıya olan borçlunun alacaklıların çoğunluğu ile anlaşarak borçlarını ödeme ve bu şekilde iflastan kurtulma olarak tanımlanan konkordato müessesinin mahkeme sürecindeki tasdik aşaması incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Konkordato, Tasdik, Asliye Ticaret Mahkemesi

ATTESTATION OF DEBTSTRUCURING

ABSTRACT

This paper consists the subject of debt restructuring which provides the debtors who loses the dept payment abilities due to the economic disruption by negotiating with payees. Debtors have a chance to avoid bankruptcy with this mechanism. This study underlines especially the certification process of debt resutrcuring in the commercial court of first instance.

Keywords: Debt Structure, Certification, Commercial Court of First Instance

1. Giriş

Konkordato 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nda² m. 285-309/1 arasında düzenlenmiştir. İcra ve İflas Kanunu'nun mehzazı İsviçre İcra ve İflas Kanunu olduğu için **konkordato kurumu** da İsviçre hukukundan alınmıştır.³ Konkordato, borçlunun, kanunda öngörülen çoğunluktaki alacaklıları ile yaptığı ve ancak mahkemenin tasdiki

¹İstanbul 1. Asliye Ticaret mahkemesi Hakimi, Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı Doktora Programı, msinancebe@hotmail.com

² R.G. 19.6.932 - 2128

³ Hakan Pekcanitez/Güray Erdönmez, **7101 Sayılı Yasa Çerçevesinde KONKORDATO**, İstanbul: Vedat Kitapçılık 2018 (Konkordato), s. 3

ile borçlu ile anlaşmaya varmayan alacaklılar bakımından da hüküm ve sonuç doğuran bir cebri icra anlaşmadır.⁴

İİK'da başından beri konkordato kurumu düzenlenmiş olmasına rağmen, konkordatonun tasdiki için alacak ve alacaklı çoğunluğu dışında, konkordato mühletinin beş ay olarak kısa ve yetersiz olması ve konkordato teklifi kapsamında ödenmesi kabul edilen miktar için teminat gösterilmesi zorunluluğuna karşın, *alternatif bir kurum olan iflasın ertelenmesinde, alacaklılar ile anlaşmaya gerek olmaksızın, iyileştirme projesi ile birlikte beş yıl süre ile erteleme kararının alınabiliyor olması ve teminat şartının hiç olamaması nedeniyle*, konkordato kurumu pek hayata geçememiştir.⁵

Ancak iflasın ertelenmesi kurumundaki kötü uygulamaların Dünya Bankası raporlarına yansıtacak şekilde uluslararası sermaye bakımından tehdit olarak algılanması nedeniyle 28.02.2018 tarihinde kabul edilip 01.01.2019 tarihinde yürürlüğe giren 7101⁶ sayılı yasa ile 2004 sayılı İİK'da değişikliğe gidilerek konkordato kurumu yeniden düzenlenerek iflasın ertelenmesi kurumu tümünden kaldırılmıştır.⁷

Konkordato kurumu, elinde olmayan sebeplerle işleri iyi gitmeyen ve ekonomik durumu bozulan veya bozulma ihtimali olan dürüst borçluların iflastan korumak için öngörülmüş bir icra iflas hukuku kurumudur.⁸ İsviçre ve Türk hukukundaki hakim görüşe göre konkordato, kanunda öngörülen şartların yerine gelmesi ile cebri icra usullerinin yerini alan, *iflasa yaklaşmakla birlikte iflasa göre hafifletilmiş*, kolektif bir cebri icra kurumudur.⁹

Bu kuruma, ödeme güçlüğü çeken borçluların borçlarını yeniden yapılandırmasına ve işletmelerini yeniden rehabilite etmelerine olanak sağlamak için

⁴Baki Kuru, **İcra ve İflas Hukuku** El Kitabı, 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınları, 2013 (İcra ve İflas El Kitabı), s. 1444

⁵ Pekcanitez/Erdönmez, Konkordato, s. 3

⁶ R.G.15.03.2018-30361

⁷ Selçuk Öztekin/Alı Cem Budak/Müjgan Tunç Yücel/Serdar Kale/Bilgehan Yeşilova, Editör: Selçuk Öztekin, **Yeni Konkordato Hukuku 7101 Sayılı Kanula Değişik İcra ve İflas kanunun m. 285-309 Şerhi**, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018 (Yeni Konkordato), s. 5

⁸ Baki Kuru, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış **İcra ve İflas Hukuku** Ders Kitabı, 3. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2019 (İcra ve İflas Ders), s. 496; Kuru, İcra ve İflas El Kitabı, s. 1443

⁹ Pekcanitez/Erdönmez, Konkordato, s. 3

ihtiyaç duyulmuştur.¹⁰ İsviçre doktrinde, *konkordato sürecinde verilen konkordato kesin mühleti borçlunun mali durumunu iyileştirmesinin bir aracı olarak görülmektedir*. İsviçre'deki kanun değişikliklerinin bir çoğunda açıkça **iyileştirme** kavramına yer verilmiştir.¹¹

Konkordato kurumu ile ekonomik durumunun bozulması nedeniyle borçlarını ödeyemeyen veya ödeyememe tehlikesi ile karşı karşıya olan borçluya, alacaklıların çoğunluğu ile anlaşarak borçlarını ödeme ve böylelikle iflastan kurtulma imkanı tanınmıştır. Borçlu anlaşma doğrultusunda borçlarını ödediğinde tüm borçlarından kurtulmaktadır.¹² Konkordatoda alacaklıların da menfaati olmakla birlikte borçlunun menfaati daha ön plandadır.¹³

Konkordato, **yapılış biçimine, yapıldığı zamana ve amaca** göre farklı açılardan ayrıma tabi tutulabilmektedir.¹⁴

Yapılış biçimine göre, konkordato, tenzilat (yüzde) konkordatosu, vade konkordatosu veya karma konkordato olarak ayrıma tabi tutulmaktadır. **Tenzilat konkordatosu** borçlunun borçlardan indirim yapılmasını, **vade konkordatosu** borçlunun borçlarının ödeme vadesinin uzatılmasını ve **karma konkordato** ise borçlunun hem tenzilat hem de vade teklif ve talep ettiği konkordatodur.¹⁵ Borçlunun, faizsiziz ödeme teklif ve talebinde bulunduğu konkordato da nitelik itibariyle tenzilat konkordatosudur.¹⁶

Yapıldığı zamana göre de **iflas dışı konkordato** ve **iflas içi konkordato** olarak da ikiye ayrılmaktadır. Esasen iflasa tabi olmayan kişiler bakımından konkordato her zaman iflas dışı niteliktedir. Ancak iflasa tabi bir borçlu iflas etmeden önce konkordato teklif eder ve bu teklifi kabul edilir ise iflastan kurtulmuş olur. Bu şekildeki

¹⁰Kuru, İcra ve İflas El Kitabı, s. 1443; Pekcanitez/Erdönmez, Konkordato, s. 3

¹¹Pekcanitez/Erdönmez, Konkordato, s. 5

¹²Kuru, İcra ve İflas Ders, s. 497; Kuru, İcra ve İflas El Kitabı, s. 1443

¹³Pekcanitez/Erdönmez, Konkordato, s. 4-5

¹⁴Hakan Pekcanitez/ Oğuz Atalay/Meral Sungurtekin Özkan/ Muhammed Özekes, **İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı**, 6. Bası, İstanbul: Onikilevha, 2019 (İcra İflas Ders), s. 467

¹⁵ Kuru, İcra ve İflas Ders, s. 497; Pekcanitez/Erdönmez, Konkordato, s. 6;

Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, İcra İflas Ders, s. 467; Kuru, İcra ve İflas El Kitabı, s. 1444

¹⁶Öztek/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, Yeni Konkordato, s. 107

konkordatonun iflası önleyici özelliği olduğundan bu tür konkordato iflas dışı konkordatodur. Ancak iflasa tabi borçlu iflas ettikten sonra da konkordato teklif edebilir. Bu durumda teklifi kabul edildiğinde iflas tüm sonuçları ile ortadan kalkar. Bu tür konkordato da iflas içi konkordatodur.¹⁷

Konkordato, yapılış amacı itibariyle, *borçların tasfiyesine yönelik konkordato ve malvarlığının tasfiyesine yönelik konkordato olarak* da ikiye ayrılmaktadır. Borçların tasfiyesi niteliğindeki konkordato, iflas içi ve dışı, vade, tenzilat ve karma konkordato olarak üçe ayrılmaktadır. Ki bu tür konkordato **adi konkordato** olup m. 285-309 arasında düzenlenmiştir. Malvarlığının tasfiyesine yönelik konkordato ise **malvarlığının terki suretiyle konkordato olup** m. 309/a-309/ı arasında düzenlenmiştir. Malvarlığının terki suretiyle konkordato alınan kararlar ve tasfiye aşaması itibariyle adi konkordatodan farklılık göstermektedir. Malvarlığını terki suretiyle konkordatoda, borçlunun malvarlığı tasfiye edilmek üzere alacaklılara bırakılmakta veya bir bütün olarak üçüncü bir kişiye devredilmektedir. *Adi konkordatodan farklı olarak, malvarlığının terki suretiyle konkordatoda, borçlunun mali durumunun iyileşmesi ve işletmenin faaliyetine devam etmesi amaçlanmamaktadır.*¹⁸ Adi konkordatoya ilişkin hükümler niteliğine aykırı düşmedikçe malvarlığının terki suretiyle konkordatoya da uygulanır.¹⁹

Adi konkordato, konkordato talebi, mühlet (geçici ve kesin), alacaklılar toplantısı (*konkordato teklifinin kanunda öngörülen alacaklı ve alacak çoğunluğu ile kabulü veya reddi*), konkordatonun mahkemede incelenmesi ve tasdiki aşamalarından oluşmaktadır.

Ancak bu çalışmada konkordatonun mahkemede incelenmesi ve tasdiki aşaması incelenecektir.

¹⁷Pekcanitez/Erdönmez, Konkordato, s. 6; Kuru, İcra ve İflas Ders, s. 498;

Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, İcra İflas Ders, s. 467

¹⁸Pekcanitez/Erdönmez, Konkordato, s. 6; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, İcra İflas Ders, s. 468

¹⁹Kuru, İcra ve İflas Ders, s. 498; Pekcanitez/Erdönmez, Konkordato, s. 6-7

2. Konkordatonun tasdiki yargılaması

Konkordatonun tasdik yargılamasını daha önce konkordato mühlet kararını veren asliye ticaret mahkemesi yapar.²⁰ Tasdik yargılaması tüm konkordato türleri için aynı olup²¹ mahkeme konkordato şartlarını içerik olarak incelemek suretiyle konkordato talebinin tasdikine veya reddine karar verir.²² Konkordatonun tasdiki yargılamasında mahkemenin yapacağı iş dosyanın kendisine tevdiinden önce yapılması gereken işlerin kanuna uygun olarak yapılıp yapılmadığını denetlemek ve konkordato tasdik şartlarının mevcut olup olmadığını tespit etmektir.²³

Konkordato tasdik yargılaması komiserin gerekçeli raporunu ve dosyayı mahkemeye tevdi etmesi ile başlar. (m.304/1)²⁴ İsviçre’de komiserin tüm belgeleri değil, tasdik yargılamasında önemli olabilecek belgeleri tevdi etmesi gerektiği kabul edilmektedir.²⁵ Kanunun 304/1’ maddesinde “*Komiserin gerekçeli raporunu ve dosyayı tevdi alan mahkeme...*” şeklindeki ibare ile dosyanın mahkemeye tevdiinden bahsedilmekte ise de uygulamada dava dosyası zaten mahkemede olduğundan dosyanın tevdi veya teslimi söz konusu değildir.

Komiserin, alacaklılar toplantısının bitimini takip eden yedi günlük iltihak süresinin (m. 302/7) bitmesini takip eden yedi gün içinde, konkordatoya ilişkin bütün belgeleri²⁶ **evrak dizin cetveline bağlamak suretiyle**, konkordato projesinin kabul edilip edilmediğine ve tasdikinin uygun olup olmadığına dair gerekçeli raporunu (m. 302/8) ve dosyayı (m304/1) mahkemeye tevdi etmesi zorunludur.²⁷ Konkordato teklifi kabul edilmesine rağmen, komiserin kanaati olumsuz olsa bile hatta konkordato teklifi

²⁰Pekcanitez/Erdönmez, Konkordato, s. 117; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, İcra İflas Ders, s. 498

²¹Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 498

²²Mahmut Coşkun, Konkordato, **Konkordato ve İflas**, 2. Bası, Ankara: Seçkin, 2018, s. 195

²³Coşkun, Konkordato, s. 195; Öztekin/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 355

²⁴Kuru, İcra ve İflas El Kitabı, s. 1486; Kuru, İcra ve İflas Ders, s. 509

²⁵Öztekin/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 354 (SK SchKG- Umbach-Spahn/Kesselbach/Bossart, m. 304 no:10)

²⁶Öztekin/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 354

²⁷Av. Talih Uyar, Yeni Konkordato, **Yeni Konkordato Hukukumuzun Temelleri**, Ankara 2019, s. 119 <http://tbbyayinlari.barobirlik.org.tr/TBBBooks/623.pdf> (4.12.2019); Öztekin/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 354; Pekcanitez/Erdönmez, Konkordato, s. 117; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, İcra İflas Ders, s. 498

alacaklılar kurulunda kabul edilmemiş olsa bile komiserin dosyayı, evrakları ve raporunu m. 302/8’de öngörülen süre içinde mahkemeye tevdi etmesi gerekir.²⁸

Konkordato komiseri dosyasını ve raporun süresinden sonra mahkemeye tevdi ettiğinde mahkemenin esasa girmeden konkordatonun tasdiki talebini red etmesi gerekir.²⁹

Komiserin raporunu, rapora dayanak ve konkordato uygulamasından kaynaklanan evraklar ile birlikte mahkemeye teslim edildikten sonra bize göre mahkeme **konkordato tasdik yargılaması tensip tutanağı** düzenlenmelidir. Tensipte rapor ve evrakların teslim edildiği tarih belirtilerek tasdik yargılamasına başlandığı, komiserlerden ek rapor alınması veya bilirkişi incelemesine gerek var ise tensiple birlikte veya dosya üzerinden karar verileceği ve inceleme bittikten sonra belirlenecek duruşma gününün m. 288 kapsamında ilan edileceği belirtilmelidir.

Konkordatonun tasdiki yargılaması, HMK. m. 382/2-f.7 bendinde öngörüldüğü üzere çekişmesiz yargı işlemidir.³⁰ Ancak alacaklılar itiraz etmişler ise yargılama sonunda verilen karar çekişmeli yargı kararına dönüşür.³¹ Çekişmesiz yargı işlerinde m. 385 gereği niteliğine uygun düştüğü ölçüde re’sen araştırma ilkesi uygulanır.³² Çekişmesiz yargı işlemleri neticesinde verilen kararlar, karşı taraf olmadığı için kesin hüküm niteliğinde olmamakla birlikte, verilen kararlara karşı hukuki yararı olanlar m. 387 gereği kanun yoluna başvurma hakkına sahiptir.³³

Konkordatonun tasdiki veya reddi kararı **duruşmada** verilir. Mahkeme duruşma yapmadan dosya üzerinden yapacağı inceleme sonucunda karar veremez.³⁴ *Bu nedenle mahkeme duruşma gününe kadar konkordato komiserinin raporunu ve konkordato dosyasını ve eki evrakları inceleyerek konkordato tasdik şartlarının oluşup oluşmadığını saptamakla yükümlüdür.* Mahkeme her ne kadar komiserin rapor ile bağlı değil ise de

²⁸Öztek/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 354; Kuru, İcra ve İflas El Kitabı, s. 1486

²⁹Kuru, İcra ve İflas El Kitabı, s. 1486

³⁰Pekcanıtez/Ataley/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 498; Kuru, İcra ve İflas El Kitabı, s. 1487; Kuru, İcra ve İflas Ders, s. 509

³¹Pekcanıtez/Ataley/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 506

³²Kuru, İcra ve İflas Ders, s. 509

³³İlhan Postacıoğlu/ Sümer Altay **Medeni Usul Hukuku Dersleri**, İstanbul: Vedat Kitapçılık 2015, s. 25-36

³⁴Kuru, İcra ve İflas El Kitabı, s. 1487

konkordatonun tasdiki veya reddi hakkında bir karar verirken komiserin beyanlarını ve kanaatini de dikkate alması gerekir. Bu nedenle eksiklik ve çelişki varsa mahkemenin bunu duruşmadan önce gidermesi gerekir. Bu nedenle mahkemenin lüzumu halinde komiserden ek rapor alması ve bilirkişi incelemesi yaptırması mümkündür.³⁵ Ancak tasdik şartlarının oluşmama riski borçlu üzerinde olduğundan esasen ispat yükü borçluda olduğundan borçlu da şartların oluştuğunu ispat edebilir.³⁶

Davacı borçlunun konkordato talebine bir kısım alacaklılar tarafından itiraz edilmiştir. Mahkemece konkordato talebine itiraz edildiği de gözetilerek **tasdik şartları yönünden bilirkişi incelemesi yaptırılarak varılacak uygun sonuç çerçevesinde bir karar verilmesi gerekirken**, bu yönler gözetilmeden eksik inceleme ile hüküm kurulmasında isabet görülmemiştir. **19. HD. 25.5.2006 tarih 2006/3031 E. ve 2006/5573 K.**

Dosya üzerinde incelemesini tamamlayan mahkeme karar vermek için duruşma günü tayin eder. Tayin ettiği duruşma gününü m. 288 kapsamında **Ticaret Sicili Gazetesi** ve **Basın-İlan Kurumunun resmi ilan portalında** ilan ettirip itiraz edenlerin itiraz sebeplerini duruşma gününden en az üç gün önce yazılı olarak mahkemeye bildirebileceği de belirtilir.(m.304/1-c.3)³⁷ İncelemede tasdike itiraz edenlerin itirazlarının da nazara alınması gerekir.(m. 304/1)³⁸ Bu nedenle mahkeme **komiseri** ve **itiraz eden alacaklıları** duruşmada dinler.³⁹ Ancak alacaklı sayısı çok ve dinlenmeleri uzun sürecek ise alacaklıların yazılı itirazları ile yetinebilir.⁴⁰

Açıkça düzenlenmemiş olsa da konkordato projesini hazırlayan ve uygulayacak olan **borçlunun** da duruşmada hazır bulunması ve dinlenmesi gerekir.⁴¹ *Uygulamada borçlu duruşmaya gelmediğinde, konkordato dosyasının işlemiden kaldırılmasına karar verilmektedir.* Ancak Kuru, konkordato tasdik yargılamasının çekişmesiz bir yargı işlemi olduğunu, tasdik talebinin komiserin talebi ile mahkemeye iletildiğini, tasdikte borçlunun yararı ile birlikte alacaklıların da yararının söz konusu olabileceğini, bu sebepten borçluya duruşmaya gelmeyerek alacaklılara zarar verme hakkının

³⁵Uyar, Yeni Konkordato, s. 120; Pekcanitez/Ataley/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 480; Coşkun, Konkordato, s. 195

³⁶Pekcanitez/Ataley/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 498

³⁷Uyar, Yeni Konkordato, s. 119; Kuru, İcra ve İflas Ders, s. 509; Pekcanitez/Erdönmez, Konkordato, s. 117

³⁸ Öztekin/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 356

³⁹ Kuru, İcra ve İflas El Kitabı, s. 1489; Uyar, Yeni Konkordato, s. 120

⁴⁰Uyar, Yeni Konkordato, s. 120

⁴¹ Öztekin/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 358

tanınmaması gerektiğini ve bu nedenle borçlu gelmediğinde dahi karar verilmesi gerektiğini, ancak borçlunun duruşmaya gelmemesinin dürüstlük ile bağdaşmayacağını, gelmemesinin dürüst olmadığına karine teşkil ettiğini, bu nedenle borçlunun yokluğunda dahi komiserin raporu, kanaati ve borçlu itirazlarının hep birlikte değerlendirilerek konkordato reddi veya tasdiki kararı verilmesi gerektiğini ancak borçlunun yasal mazereti halinde duruşmanın ertelenmesi gerektiğini söylemektedir.⁴² Bize göre bu hususta borçlunun iflasa tabi olup olmamasına göre farklı uygulama yapmak gerekir.

Mahkeme, komiseri, alacaklıları ve borçluyu dinledikten sonra kısa bir zamanda ve her halde kesin mühlet içinde konkordato hakkındaki kararını verir.(m.304/1-c.2)⁴³ Mahkeme kararını kesin mühlet içinde vermek zorundadır.⁴⁴

Mahkemece tüm dosya kapsamına ve konkordato komiserinin sunduğu rapora göre, her ne kadar alacak miktarı ve alacaklı sayısı itibariyle yasal çoğunluk sağlanmış ise de, ödemelerin aksayacağı nedeniyle konkordatonun devam edemeyeceğinin belirtildiği, alacaklılar toplanmasının 10.07.2015 tarihinde yapıldığı, **İİK'nın 296/1. maddesi uyarınca, konkordato komiserinin toplantı tarihini takip eden 10 gün geçtikten sonra raporunu hazırlayıp, konkordato mühleti içinde Asliye Ticaret Mahkemesine ibrazının gerektiği, konkordato komiserinin mühletin son günü icra mahkemesine bildirim yükümlülüğünü yerine getirdiği, ancak Asliye Ticaret Mahkemesi'ne mühlet bittikten sonra, 05.08.2015 tarihinde başvurduğu, zira Asliye Ticaret Mahkemesi'nin de kararını konkordato mühleti içinde vermesinin gerektiği, buna göre konkordato mühleti bittiğinden konkordatonun tasdikinin mümkün olmadığı gerekçesiyle, konkordatonun tasdik edilmemesine karar verilmiştir. ... ONANMASINA... 23. HD. 26.02.2018 tarih 2015/8667 E. ve 2018/547 K.**⁴⁵

Ancak kesin mühlet içinde bir karar verilemeyeceğinin anlaşılması ve gerekli görülmesi halinde, mahkeme, komiserden gerekçeli bir rapor almak suretiyle, kesin mühleti uzatabilir ve karar vermeyi en fazla altı ay erteleyebilir.(m. 304/2) Ancak bu altı ayı hiçbir şekilde uzatamaz.⁴⁶

⁴²Kuru, İcra ve İflas El Kitabı, s. 1489

⁴³Kuru, İcra ve İflas Ders, s. 509; Pekcanitez/Erdönmez, Konkordato, s. 117

⁴⁴Öztek/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 355 ve 358

⁴⁵Karar yayınlanmamış olup, hakim savcı erişimine açık, uyan sisteminden alınmıştır.

⁴⁶Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, İcra İflas Ders, s. 498;Öztek/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 356

Tasdik yargılaması sıkı süre şartına tabidir. Ancak mahkeme kesin mühlet içinde bir karar verilemeyeceğini anladığı takdirde ve gerekli görülmesi halinde, komiserden gerekçeli bir rapor almak suretiyle, kesin mühleti m. 304/2 kapsamında en fazla altı ay uzatabilir. Ancak **Budak/Kale**, bu hususta “...Zira komiserin raporunun mahkemeye sunulmasından sonraki dönemde konkordatonun akıbetinde önemli değişiklikler meydana gelebilir. Örneğin konkordatoya red oyu vermiş ve nisabı etkileyecek alacaklı ve alacaklılar görüşlerini değiştirmiş olabilir. İşte mahkemenin bu gibi değişiklikleri dikkate alarak konkordatonun tasdiki hakkında nihai kararını tesis etmesi gerekir. Bu aşamada mahkeme komiserin raporunu yetersiz görür ise raporun tamamlanmasını, eksikliklerin giderilmesini komiserden isteyebilecektir. Belirmek gerekir ki mühlet sırasında alınan bilirkişi raporlarının tasdik yargılamasında gerekiyorsa tekrar gündeme gelmesi ve daha önce rapor konusu olmuş hususların yeniden bilirkişi incelemesine tabi tutulması mümkündür....” şeklinde açıklama yapmaktadırlar.⁴⁷ Ancak bu açıklamaya tümünden katılma imkanı yoktur. Çünkü bu süre mahkemenin yargılama faaliyetini tamamlaması için öngörülmüş bir süredir. Ancak bu aşamadaki süre uzatımı için “komiserden gerekçeli bir rapor almak suretiyle” şeklinde bir ibareye yer verilmiş olması bu yoruma aykırı gelen bir durum gibi görünmektedir. Değilse Budak/Kale’nin yorumu tümünden kabul edildiğinde yedi gün geçtikten sonra da iltihakın kabul edileceği anlamı çıkmaktadır. Oysa yedi günlük süreden sonraki iltihak ile alacaklı ve alacak oranının tamamlanması halinde konkordatoyu tasdik ederek tüm alacaklılar bakımından bağlayıcı hale getirmek gibi görünmektedir.

Mahkeme kesin mühlet içinde veya m. 304/2 kapsamında altı ay uzatılmasına karar verdiği süresi içinde karar veremediğinde konkordato talebini red etmelidir.⁴⁸

Mahkeme konkordato projesini yetersiz bulursa kendiliğinden veya talep üzerine gerekli gördüğü düzeltmenin yapılmasını isteyebilir.(m. 305/son)⁴⁹

⁴⁷Öztek/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 357

⁴⁸Uyar, Yeni Konkordato, s. 119; Öztek/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 356

⁴⁹Kuru, İcra ve İflas Ders, s. 510

2.1. Alacaklıların itirazları

Üçüncü kişi alacaklıların, bir çekişmesiz bir yargı işlemi olan konkordato dosyasına müdahaleleri 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu⁵⁰ m. 66 kapsamında fer'i müdahale niteliğindedir. Bu kişilerin talepleri bakımından fer'i müdahale hükümleri kıyasen uygulanır.⁵¹

Konkordatonun tasdiki yargılamasında mahkemenin, dosya üzerindeki incelemesini tamamladıktan sonra tayin ettiği duruşma gününü⁵² m. 288 gereği **Ticaret Sicili Gazetesi** ve **Basın-İlan Kurumunun resmi ilan portalında** ilan etmesinden sonra alacaklılara itirazlarını duruşma gününden üç gün önce mahkemeye yazılı olarak bildirmeleri yönündeki çağrı üzerine alacaklılar duruşma gününden üç gün önce konkordato talebinin reddine yönelik itirazlarını dayanakları ile birlikte yazılı olarak mahkemeye bildirme hakkına sahiptir.(m.304/1-c.3)⁵³

Mahkeme bu şekilde bildirilen itirazları nazara almak durumundadır.(m. 304/1)⁵⁴ Mahkemece duruşmada kural olarak itiraz eden alacaklıların da dinlemesi gerekir. Ancak alacaklı sayısı çok ve dinlenmeleri uzun sürecek ise alacaklıların yazılı itirazları ile yetinebilir.⁵⁵

Burada, ilanda bu yönde bir çağrı olmasa bile alacaklıların itirazlarını bildirme hakkına sahip olup olmadıkları, duruşmaya üç günden az bir zaman kala bildirilen itirazların nazara alınıp alınmayacağı ve nisaba dahil edilmeyen alacaklıların itiraz hakları olup olmadığı hususları akla gelebilir.

İlanda, alacaklılara itirazlarını duruşma gününden üç gün önce mahkemeye yazılı olarak bildirmeleri yönünde bir çağrıda bulunulmamış olsa bile alacaklıların itirazlarını bildirebilmeleri gerekir. Aksi hak kısıtlaması dışında re'sen araştırma

⁵⁰R.G. 04.02.2011-27836

⁵¹Öztek/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 356

⁵²Pekcanitez/Erdönmez, Konkordato, s. 117; Uyar, Yeni Konkordato, s. 119; Kuru, İcra ve İflas Ders, s. 509

⁵³Uyar, Yeni Konkordato, s. 119; Kuru, İcra ve İflas Ders, s. 509; Pekcanitez/Erdönmez, Konkordato, s. 117

⁵⁴Öztek/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 356

⁵⁵Uyar, Yeni Konkordato, s. 120

ilkesine aykırı olur. Bildirmesine rağmen üç günlük süre ilan yolu ile ihtar edilmemiş ise itiraza konu iddia ciddi ve dayanakları ile birlikte incelenmesi gereken bir hususa yönelik ise mahkemenin m. 304/2’de öngörülen süre uzatma yetkisini kullanması gerekir.

Kural olarak alacaklılar toplantısında konkordato projesini kabul etmeyenler itiraz etme hakkına sahiptir. Bunun dışında alacaklılar toplantısında konkordato projesini kabul etmiş veya yedi günlük iltihak süresi içinde kabul etmiş alacaklıların kural olarak konkordato projesinin tasdikine itiraz etme hakları yoktur. Bu alacaklılar ancak iradelerinin *fesada uğratılması nedeniyle veya oy kullandıktan sonra öğrendikleri borçlunun dürüstlüğü aykırı davranışları nedeni ile* itiraz etme hakkına sahiptirler.⁵⁶

Nisaba dahil edilmeyen alacaklıların itiraz haklarına gelince, bilindiği üzere ilandan itibaren on beş gün içinde alacağını bildirmeyen alacaklılar konkordato nisabına dahil edilmeyecekleri gibi bu alacaklıların konkordato projesi müzakerelerine katılma hakları da yoktur. ***Ancak bu süre içinde alacaklarını bildirmemeleri alacağın sükutu anlamına gelmez.*** Konkordato tasdik edildiğinde süresi içinde alacağını bildirmeyen alacaklılar da konkordato projesi kapsamında alacaklarını talep edebilirler. Bu alacaklılar m. 308/f kapsamında şartları oluştuğunda konkordatonun feshi talebinde de bulunabilirler.⁵⁷ Bu nedenle doktrinde Kuru, Berkin ve Tanrıver gibi yazarlar bu alacaklıların m. 304/1 kapsamında konkordatoya itiraz edebileceklerini kabul etmektedir.⁵⁸ Bizde re’sen araştırma ilkesi gereği bu görüşe katılıyoruz.

Konkordato görüşmelerine katılmamasına rağmen itirazda bulunan alacaklının alacağına borçlunun itiraz etmesi halinde, mahkemenin, *itiraz eden alacaklının itiraz etmekte hukuki yararı olup olmadığı hususunu açıklığa çıkarması için bir önce alacaklı olup olmadığını belirleyerek*, bu itirazı kısa zamanda sonuçlandırması gerekir.⁵⁹ Ancak mahkemenin bu konuda vereceği karar için yapacağı inceleme veya yaptıracağı bilirkişi incelemesi mahkemenin m. 304/2’deki uzama süresi içinde de karar vermesini

⁵⁶Öztek/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 360

⁵⁷Öztek/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 310; Uyar, Yeni Konkordato, s. 106

⁵⁸Öztek/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 310 (*Kuru, İflas, s. 444; Berkin, İflas Hukuku, s. 547; Tanrıver, Konkordato Komiseri, s. 177-178*)

⁵⁹Kuru, İcra ve İflas El Kitabı, s. 1488; Öztek/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 360

engelleyecek nitelikte ise bu hususta inceleme yapmamasını yasaya aykırılık olarak kabul etmemek gerekir.

2.2. Tasdik şartları ve incelenmesi

Konkordatonun tasdiki için m. 305'te öngörülen şartlar kamu düzenine ilişkin⁶⁰ ve kümülatif olduğundan, mahkeme re'sen bir içerik kontrolü yapmak suretiyle konkordatonun tasdikine veya tasdik talebinin reddine karar verecektir. Mahkemenin konkordato şartlarının oluşup oluşmadığını komiserin raporunu esas alarak belirler. Ancak mahkeme komiser raporu ile bağlı değildir.⁶¹ Bilirkişi incelenmesi yaptırabilir.

2.2.1. Teklif edilen tutarın borçlunun iflasında alacaklıların eline geçecek miktardan fazla olması(m. 305/a)

Tasdik kararının verilebilmesi için öncelikle adi konkordatoda **teklif edilen tutarın**, borçlunun iflası halinde alacaklıların eline geçebilecek **muhtemel miktardan fazla olacağının anlaşılması** (*malvarlığının terki suretiyle konkordatoda paraya çevirme halinde elde edilen hasılat veya üçüncü kişi tarafından teklif edilen tutarın iflas yoluyla tasfiye halinde elde edilebilecek bedelden fazla olacağının anlaşılması*) **gerekir.** (m. 305/a)⁶²

Gerekçede belirtildiği üzere değişiklikten önce sadece malvarlığının terki suretiyle konkordato için aranan **karşılaştırmalı tablo** bundan böyle adi konkordato bakımından da tasdik şartı haline getirilmiştir. Bu nedenle teklif edilen tutarın, borçlunun iflası halinde her bir alacaklının eline geçebilecek muhtemel miktardan fazla olması gerektiği ifade edilerek⁶³ teklif oranının muhtemel iflasta elde edilmesi mümkün orandan fazla olması gerektiği kuralı tüm konkordato türleri için benimsenmiş olmaktadır.

⁶⁰Kuru, İcra ve İflas El Kitabı, s. 1490

⁶¹Pekcanıtez/Erdönmez, Konkordato, s. 131

⁶²Kuru, İcra ve İflas Ders, s. 510; Uyar, Yeni Konkordato, s. 121; Pekcanıtez/Erdönmez, Konkordato, s. 127

⁶³Gerekçe <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss524.pdf> (04.12.2019)

Bu koşul 4949 sayılı kanunla malvarlığının terki suretiyle konkordato hükümleri ile İsviçre hukukundan alınarak hukukumuzda aktarılmıştır.⁶⁴ Malvarlığının terkinde bu koşulun aranma sebebi iflas tasfiyenin aksine borçlunun tüm malvarlığının değil sadece alacaklılar lehine terk ettiği malvarlığının tasfiye edilmesidir.⁶⁵ **Bu şart, konkordato projesini kabul etmedikleri halde projenin yeterli çoğunluk tarafından kabulü sonucu kendileri bakımından da bağlayıcı hale gelen azınlıktaki alacaklıların korunması için öngörülmüştür.**⁶⁶ **Böylelikle konkordatonun alacaklıları iflastan daha kötü bir noktaya taşımaması amaçlanmış olmaktadır.**⁶⁷

Bu nedenle konkordatoya tabi mal varlığı değerleri için öncelikle bir **iflas projeksiyonu** yapılmalıdır. Bu kapsamda yapılacak analiz neticesinde kabul edilen konkordato projesine konu ödeme ile iflas neticesinde alacaklılarını eline geçecek olan miktar arasında bir karşılaştırma yapıldığında alacaklıların eline daha fazla bir miktarın geçeceği anlaşılmaktadır.⁶⁸

Bu koşul kapsamında, **adi konkordatoda**, teklif edilen tutarın, borçlunun farazi iflası halinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktardan fazla olacağının, **malvarlığını terki suretiyle konkordatoda** ise paraya çevrilecek mallardan elde edilecek hasılatın veya üçüncü kişi tarafından teklif edilen tutarın, borçlunun farazi iflası yoluyla tasfiye halinde elde edilecek miktardan fazla olacağının anlaşılması gerekir.⁶⁹

Değerlendirme yapılırken, iflasın borçlunun mal varlığı değerleri ve ekonomik kaynakları üzerinde yaratacağı olumsuz etki de nazara alınmak suretiyle iflasın tasfiyesinde borçlunun mal varlığı değerlerinin paraya çevrilmesi halinde muhammen bedelin yüzde ellisine satılması ihtimali göz önünde bulundurulmalıdır.⁷⁰

Bu yaklaşımda genel olarak aksine bir dayanak yoksa alacaklıların konkordatoda daha karlı çıkacağı kabul edilmektedir. İflas tasfiyesi ve konkordato teklifi sonucu

⁶⁴ Coşkun, Konkordato, s. 196

⁶⁵ Pekcanıtez/Erdönmez, Konkordato, s. 128

⁶⁶ Coşkun, Konkordato, s. 196

⁶⁷ Öztekin/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 367

⁶⁸ Pekcanıtez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 500

⁶⁹ Coşkun, Konkordato, s. 196

⁷⁰ Öztekin/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 367-368

alacaklıların eline geçecek olan miktarın mukayesesi zor olmakla birlikte konkordato teklifi neticesinde borçlunun mallarının normal değerinden buna karşılık iflas tasfiyesi sürecinde borçlu mallarının düşük değerden paraya çevrilecek olması zorunlu olarak bizi bu sonuca götürmektedir. Bu nedenle bu durumun aksini iddia eden alacaklının iddiasını ispat etmesi gerekir.⁷¹

Bize göre de kanun koyucu tarafından m. 305/a düzenlemesi ile öngörülen **“teklif edilen tutarın, borçlunun iflası halinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktardan fazla olması”** şeklindeki şart ile m. 305/b’de öngörülen **“teklif edilen tutarın borçlunun kaynakları ile orantılı olması”** şartı birlikte değerlendirildiğinde, kanun koyucunun, kabul edilen konkordato projesi neticesinde alacaklıların eline geçecek miktarın iflas tasfiyesi neticesinde alacaklıların eline geçecek miktardan fazla olduğunu karine olarak kabul ettiği sonucu çıkmaktadır.

Ancak bu ölçünün iflasa tabi olmayan kişilere uygulanması sıkıntılıdır.⁷² Fakat gerekçede adi konkordato bakımından yeni getirilen bu şartın iflasa tabi olmayan borçlular bakımından da varsayımsal olarak uygulanması gerektiği kabul edilmiştir. Bu kapsamda iflasa tabi olmayan borçluların da varsayımsal olarak iflasa tabi olsaydı, iflası halinde alacaklılarının eline geçecek olan miktarın tespiti gerekmektedir.⁷³ Bu nedenle gerek adi konkordatoda, gerek malvarlığının terki suretiyle konkordatoda bu şartın uygulanması için borçlunun iflasa tabi olan kişilerden olması şart değildir.⁷⁴ Esasen iflasa tabi borçlular bakımından öngörülen bu ölçünün iflasa tabi olmayan borçlular bakımından kıyas yapmak suretiyle uygulanması mümkün olduğundan kanun boşluğundan söz edilemez.

Sonuç olarak bu şart çerçevesinde yapılmış olan değerlendirmede borçlunun iflası halinde alacaklıların eline geçecek olan meblağ, kabul edilen konkordato projesi kapsamında alacaklıların eline geçecek olan miktardan fazla ise konkordato tasdik şartlarından biri eksik olacağından tasdik kararı verilemez.⁷⁵

⁷¹Öztek/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 367-368

⁷²Pekcanıtez/Ataley/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 500

⁷³Gerekçe <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss524.pdf> (04.12.2019)

⁷⁴Coşkun, Konkordato, 1967

⁷⁵-Öztek/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 367

2.2.2. Teklif edilen tutarın borçlunun kaynakları ile orantılı olması (m. 305/b)

Konkordato projesi ile teklif edilen tutarın **borçlunun kaynakları ile orantılı olması** (bu kapsamda mahkeme, borçlunun beklenen haklarının dikkate alınıp alınmayacağını ve alınacaksa ne oranda dikkate alınacağını da takdir eder) **gerekir.** (m. 305/b)⁷⁶

Gerekçede, teklif edilen meblağın, borçlunun kaynakları ile orantılı olması ilkesinin benimsendiği ayrıca kanundaki “**borçluya intikal edebilecek mallar**” ibaresi yerine, daha kapsamlı ve geniş olan “**borçlunun beklenen hakları**” ibaresinin benimsendiği ve mahkemenin bu hakların dikkate alınıp alınmayacağı veya ne oranda dikkate alınacağını değerlendirebileceği öngörülerek mahkemenin somut olaya göre değerlendirme yapması gerektiği dile getirilmiştir.⁷⁷

Düzenleme ile borçlunun **mevcut malvarlığı ile orantı yerine kaynakları ile orantı** ölçüsü benimsenmiştir. Kaynak kavramı, ödeme araçları ve temini mümkün bütün finansal kaynağı ifade eder. Bu nedenle borçlunun mevcut malvarlığı ile bir orantılılık değil, borçlunun halihazır ve gelecekte elde etmesi muhtemel ve mümkün kaynakları ile orantılılık aranmıştır. Bu kapsamda borçlunun kaynakları belirlenirken, yurt içindeki ve yurt dışındaki, **mevcudu, miras yolu ile intikal edebilecek malları, geliri, nakit akışı ve gelecekte elde etmesi mümkün kazancı** nazara alınmalıdır. Bu çerçevede borçluya intikali mümkün olan malların da kaynağa dahil edilmesi gerekir. Hatta iptale tabi tasarruflara konu hakların dahi nazara alınması gerekir.⁷⁸ Esasen mahkeme, borçlunun beklenen hakları bakımından değerlendirme yaparken, *mücbir sebepler hariç objektif olarak gerçekleşmesi mümkün kaynaklar somut olarak ispat edilmiş değil ise*, borçlunun geçici ve kesin mühlet içinde elde ettiği kar ve nakit akışı objektif bir ölçük olarak esas alınarak değerlendirme yapılmalıdır. Reel olmayan hayali kaynakların kabul edilmemelidir.

⁷⁶ Kuru, İcra ve İflas Ders, s. 510; Uyar, Yeni Konkordato, s. 121-122; Pekcanitez/Erdönmez, Konkordato, s. 129

⁷⁷ Gerekçe <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss524.pdf> (04.12.2019)

⁷⁸ -Pekcanitez/Ataley/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 482; Coşkun, Konkordato, s. 196; Pekcanitez/Erdönmez, Konkordato, s. 129

Bu doğrultuda bir oranlamanın yapılabilmesi için öncelikle borçlunun konkordatoya tabi aktif ve pasif malvarlığı değerlerinin reel olarak tespit edilmesi gerekir. Ancak borçlunun aktif ve pasiflerinin konkordato hukuku çerçevesinde belirlenmesi gerekir. Borçlunun aktiflerini ve pasiflerini gösteren tüm belgeleri sunmuş olduğunun kabulü karşısında komiser veya tayin edilecek bilirkişiler aracılığı ile bu belgelere çerçevesinde değerlendirme yapılarak borçlunun konkordatoya tabi tüm aktif ve pasiflerinin tespit edilmesi gerekir.⁷⁹ Borçlu sermaye şirketi ise sadece şirketin kaynaklarının, borçlu şahıs şirketi ise şirketin ve ortaklarının kaynaklarının esas alınması gerekir.⁸⁰

Borçlunun kaynakları kapsamında öncelikle borçlunun konkordatoya tabi aktif malvarlığı değerlerinin tespit edilmiş olması gerekir. Bunun için bürüt malvarlığı değerleri tespit edildikten sonra takyidatlı ve üçüncü kişilerin hak iddia ettiği aktifler bürüt malvarlığından düşülerek konkordato teklifine kaynak oluşturacak net aktifler tespit edilmelidir. Bunun için konkordatoya tabi olmayan rehinli alacakları temin eden aktiflerin rehin miktarına denk gelen bedelleri aktiflerden düşülmeli, ancak rehinli malların rehin miktarını aşan kısmı net malvarlığı değerlerine eklenmelidir. Sonra beklenen haklarının değerlendirilmesi ve malvarlığı toplamına eklenmesi gerekir.⁸¹ Ancak mahkeme borçlunun beklenen haklarının dikkate alınıp alınmayacağı veya ne oranda dikkate alınacağı konusunda takdir hakkına sahiptir. Mahkeme beklenen hakların dikkate alınıp alınmayacağına veya ne oranda dikkate alınacağına karar verir.⁸²

Aynı şekilde konkordatoya tabi borçlar da tespit edilmelidir. Bunun için önce borçlunun tüm borçları tespit edilmelidir. Bu manada borçlunun bilançosunda görülmekte olan borçlar ile komiserin (m. 299) yaptığı ilandan itibaren on beş gün içinde bildirilip borçlu tarafından kabul edilen alacaklar nisaba dahil alacaklar olduğundan bu alacaklar tespit edilmelidir. Sonra borçlunun kabul etmediği çekişmeli alacaklar ile komiserin rızası dışında tesis edilen iş ve işlemlerden kaynaklanan alacaklar tespit edilmelidir. Bu yolla tespit edilen alacaklardan, rehinli alacaklar,

⁷⁹Öztek/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 369; Coşkun, Konkordato, s. 197

⁸⁰Kuru, İcra ve İflas El Kitabı, s. 1491; Coşkun, Konkordato, s. 197 (19. HD. 30.11.1993 tarih 1993/8245 E. ve 1993/8152 K.)

⁸¹-Pekcanitez/Erdönmez, Konkordato, s. 130; Öztek/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 370; Coşkun, Konkordato, s. 197

⁸²-Coşkun, Konkordato, s. 197

imtiyazlı, kamusal nitelikli ve özellikleri nedeniyle tümüyle ödenmesi gereken borçlar düşülmelidir. Ancak bu şekilde orana esas, konkordatoya tabi net borç miktarı tespit edilmiş olur.⁸³

Bu şekilde borçlunun kaynakları ve borçları tespit edildikten sonra kaynaklar ile teklif edilen ödeme oranı arasında bir orantı kurulmalıdır. Yapılan inceleme neticesinde negatif bir oransızlık tespit edildiğinde borçluya bu oranı gidermesi önerilmek dışında mahkeme m. 305/2 kapsamında oransızlığı re'sen de giderebilir.⁸⁴

Ayrıca inceleme neticesinde, borçlunun kaynaklarının, tüm borçlarını karşılayacak nitelikte olduğu anlaşılmasına rağmen, malvarlığının paraya çevrilmesindeki güçlük veya gelecekte sağlanması muhtemel kaynakların teminin zaman alacak olmasının anlaşılması halinde de tenzilat değil vade konkordatosunun talep edilmiş olması gerekir. Aksinin kabulü teklife konu ödemeler ile malvarlığının orantılı olması ilkesine aykırı düşeceğinden teklifin reddine karar vermek gerekir.⁸⁵ Borçlu tarafından tenzilat veya karma konkordato talep edilmesine rağmen inceleme kapsamında borçlunun kaynaklarının tüm borçları karşılayacak olduğunun anlaşılması halinde mahkemenin de m. 305/2 kapsamında teklifi vade konkordatosuna dönüştürebilmesi gerekir.

Ancak vade konkordatosu talep edilmesine rağmen kaynakların tüm borçları karşılamadığı tespiti karşısında esasen orantılılığın oluşmadığı tespit edilmiş olmaktadır. Bu ihtimalde acaba mahkemenin vade konkordatosunu m. 305/2 kapsamında tenzilat konkordatosuna dönüştürmesi mümkün olacak mıdır?

2- Konkordatonun tasdiki için gerekli olan şartların ikisi nisapların tespiti ve teklifin varlıklarla orantılı olmasıdır.

a) Hakimin hukuki bilgisi ile çözümleyebileceği işlerde bilirkişi görüşüne başvurulması mümkün değildir (eski tarihli 1086 sayılı HUMK.m.275 ve yeni tarihli 6100 sayılı HMK.m. 266). Bu ilkeye rağmen, dosyanın incelenmesinde aynı hukukçu bilirkişinin farklı mahkemelerde aynı konularda farklı raporlar verdiği, bunların dosyaya sunulduğu ve oluşan çelişki giderilmeden ve üstün tutulma sebepleri gösterilmeden, Yargıtay denetimine elverişli olmayacak biçimde,

⁸³Öztek/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 371; Coşkun, Konkordato, s. 197

⁸⁴Coşkun, Konkordato, s. 197

⁸⁵Coşkun, Konkordato, s. 198

İİK'nun 297 nci maddesi uyarınca icra mahkemesince verilmiş katılma kararlarının ne şekilde yorumlandığının hükümde gösterilmediği gözlenmiştir.

Mahkemece nisapların ne şekilde belirlendiğinin karar yerinde gösterilmemesi doğru olmamıştır.

b) Varlıkların teklifle orantılı olup olmadığı da görüşüne başvurulmuş bilirkişilerce yeterince incelenmemiştir. Öncelikle varlıkların rayiç değerlerinin tespiti hususunda mahkemece yaptırılan bilirkişi incelemesinde ulaşılan değerler itiraza uğramış, bu itirazlar giderilmemiştir.

Öte yandan raporda hem “varlıkların borçlarla orantılı olduğu”, hem de “varlıkların teklifle orantılı olduğu” belirtilmiştir. Oysa teklif hem belirli bir indirimi, hem yasal faize oranla düşük bir faiz oranını, hem de vadeyi içermektedir. Bu haliyle bilirkişi raporunda çelişkili olarak varılan sonuçlara da itibar edilemez.

Bu değerlendirmenin sağlıklı biçimde yapılabilmesi için öncelikle, konusunda uzman bilirkişilere varlıkların rayiç değerlerinin doğru biçimde tesbit ettirilmesi ve bu belirlemeden sonra İİK'nun 298/1 ve 286/1. maddeleri uyarınca varlıkların (borçlarla değil) teklifle orantılı olup olmadığı konusunda da uzman bir finansal analistten dayanakları da gösterilmek kaydıyla açıklamalı, gerekçeli ve denetime elverişli rapor alınması gerekir.

Açıklanan durum karşısında eksik incelemeye ve hatalı değerlendirmelere dayanan kararın bozulması gerekmektedir. **23. HD. 14.12.2012 tarih 2012/4333 E. ve 2012/7397 K.**

2.2.3. Teklif edilen tutarın m. 302'deki çoğunlukla kabul edilmiş olması (m. 305/c)

Konkordato projesinin m. 302'de öngörülen çoğunlukla kabul edilmiş olması gerekir. (m. 305/c)⁸⁶ Bu şart basit bir matematik işlemi gibi görünse de beraberinde birden çok tespitin yapılmasını gerektirmektedir.⁸⁷ Mahkeme projenin öngörülen çoğunluk ile kabul edilip edilmediğini incelerken komiserin düzenlediği tutanak ve raporları esas almalıdır.⁸⁸

Bu kapsamda konkordato projesi;

- Kaydedilmiş olan alacaklıların ve alacakların yarısını veya
- Kaydedilmiş olan alacaklıların dörtte birini ve alacakların üçte ikisini, aşan bir çoğunluk tarafından imza edilmiş ise kabul edilmiş sayılır.(m.

⁸⁶ Kuru, İcra ve İflas Ders, s. 510; Uyar, Yeni Konkordato, s. 122

⁸⁷ Pekcanitez/Erdönmez, Konkordato, s. 131; Pekcanitez/Ataley/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 501

⁸⁸ -Pekcanitez/Ataley/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 501; Pekcanitez/Erdönmez, Konkordato, s. 131

302/3)⁸⁹

Kabul oranı belirlenirken nisaba dahil alacaklılar ve alacaklar esas alınır.⁹⁰ Bu nedenle alacak ve alacaklılardan oluşan iki çoğunluktan biri eksik ise konkordato red edilmiş sayılır.⁹¹ Bu nedenle alacak ve alacaklılardan oluşan iki çoğunluk ayrı ayrı belirlenmelidir.⁹²

Konkordato projesinin müzakereleri sonucunda oluşturulan konkordato tutanağı, kabul ve ret beyanlarını içerecek şekilde derhal imza olunur. Toplantının bitimini takip eden yedi gün içinde gerçekleşen iltihaklar da kabul olunur. (m. 302/7)⁹³ Nisaba dahil olup da toplantıya katılmayanlar veya katılıp da iradesi beyan etmeyen alacaklıların teklifi red ettikleri kabul edilmelidir.⁹⁴

Alacak çoğunluğu hesaplanırken, bilançodan anlaşılan alacaklar, ilan sonra süresinde komişere bildirilip borçlunun kabul ettiğı alacaklar⁹⁵ ile mahkemece nisaba dahil edilen çekişmeli alacaklar nazara alınarak belirlenir. Rehinle temin edilmiş olan alacakların m. 298 uyarınca takdir edilen kıymet sonucunda teminatsız kaldıkları kısım hesaba katılır.(m. 302/5)⁹⁶ Ancak rehinli alacaklar, m. 206 birinci sıradaki imtiyazlı (*işçi ve nafaka*) alacaklar ile borçlunun eşi ve çocuğı ile kendisinin ve evlilik bağı ortadan kalkmış olsa dahi eşinin anası, babası ve kardeşi nisaba dahil edilmez.(m. 302/4)⁹⁷ Bunların ne kendileri ne de alacakları nazara alınmaz.

Alacak miktarı belirlenirken de tüm alacaklardan rehinli alacaklar, m. 206 birinci sıradaki imtiyazlı alacaklar, kamu alacakları ve mühlet içinde komişerin izni veya onayı ile yapılan işlerden kaynaklanan dolayısı ile konkordatoya tabi olmayan alacaklar nazara alınmaz.

⁸⁹Kuru, İcra ve İflas Ders, s. 508

⁹⁰Sümer Altay/ Ali Eskiocak, **Konkordato ve Yeniden yapılanma Hukuku**, 5. Bası, İstanbul Vedat Kitapçılık, 2019, s. 267

⁹¹Coşkun, Konkordato, s. 198

⁹²Coşkun, Konkordato, s. 198

⁹³Kuru, İcra ve İflas Ders, s. 509

⁹⁴Coşkun, Konkordato, s. 198 (12. HD. 24.01.1983 tarih 1983/10183 E. ve 1983/260 K)

⁹⁵Coşkun, Konkordato, s. 198

⁹⁶Kuru, İcra ve İflas Ders, s. 509

⁹⁷Kuru, İcra ve İflas Ders, s. 509

Konkordato sürecinin başlamasından sonraki alacak temlikleri çoğunluğun hesabında nazara alınmaz.⁹⁸

Bu manada kural olarak **kesin (geçici) mühlet tarihinden itibaren** rehinle temin edilmemiş her türlü alacağa faiz işlemesi duracağından tasdik edilen konkordato projesi ile aksi öngörülmemiş ise (m.294/3)⁹⁹ asıl alacak ve kesin mühlete kadar işlemiş faiz miktarının esas alınması gerekir.

Doktrinde yabancı para alacaklarının, konkordato kayıt tarihindeki değerinin, mühlet tarihindeki,¹⁰⁰ bildirim davet ilanının yapılmasından on beş gün sonraki değerinin ve tasdik tarihindeki değerinin ve esas alınması yönünde değişik görüşler ileri sürülmekle birlikte¹⁰¹ nisabın tasdik tarihinden önce belirlenmesindeki zorunluluk, yabancı para alacağı bakımından da tasdikten önceki bir tarih için esas alınması zorunlu kılmak dışında, para alacaklarında m. 293/3'ün "*Tasdik edilen konkordato projesi aksine hüküm içermeyişi takdirde kesin mühlet tarihinden itibaren rehinle temin edilmemiş her türlü alacağa faiz işlemesi durur.*" şeklindeki hükmü karşısında, konkordatoya tabi para alacaklarına kural olarak mühlet tarihinden itibaren faiz işlemeyeceği öngörüldüğünden eşitlik gereği yabancı para alacaklarının kayıt tarihindeki değerinin esas alınması gerektiği sonucu çıkmaktadır.¹⁰²

Ayrıca alacağı paradan başka bir şeye taalluk eden alacakların para alacağı olarak yazılması gerekir. Burada da konkordato kayıt tarihindeki rayiç değer esas alınması gerekir.

Mahkemece dosya üzerinde yapılan yargılama sonunda; İİK'nın 297. maddesi uyarınca kaydedilmiş alacaklıların yarısı ve alacak tutarının 2/3 'ünü aşan bu çoğunluk tarafından kabul edilip imzalanması halinde konkordatonun kabul edilmiş sayılacağı; **konkordato komiseri tarafından verilen raporda alacaklıların yarısını aşacak şekilde çoğunluğun olduğu ancak alacak tutarının 2/3'ünü aşan bir çoğunluğun oluşmadığı bu nedenle İİK'nın 297. ve devam eden maddelerindeki şartlar oluşmadığı gerekçesiyle**, konkordatonun tasdiki talebinin reddine karar verilmiştir. ... ONAMA...23. HD. 25.02.2016 tarih 2015/399 E. ve 2016/1092 K.

⁹⁸ Coşgun, s. 199 (19. HD. 04.07.1995 tarih 1995/5953 E. ve 1995/6111 K.)

⁹⁹ Kuru, İcra ve İflas Ders, s. 506

¹⁰⁰ Coşkun, Konkordato, s. 198

¹⁰¹ Öztekin/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 315-316

¹⁰² Coşkun, Konkordato, s. 198

2.2.4. İİK. m. 206 birinci sıra imtiyazlı alacakların ve komiserin izni ile akdedilmiş borçların kural olarak ödenmiş olması veya teminata bağlanmış olması (m. 305/d)

Düzenlemeye göre m. 206 birinci sırasındaki imtiyazlı (*işçi ve nafaka*) alacakların, mühlet içinde komiserin izniyle akdedilmiş sözleşmelerden kaynaklanan borçların ödenmiş olması veya yeterli teminata bağlanmış olması gerekir. Ancak alacaklı teminat gösterilmesinden açıkça vazgeçmiş ise teminat gösterilmesine gerek yoktur.(m. 305/d)¹⁰³

*Gerekçede, doktrinde dile getirilen eleştiriler doğrultusunda, konkordato işlemlerinin yerine getirilmesini sağlamak amacıyla teminat gösterilmesi şartının, konkordatonun başarılı bir iyileştirme aracı olmasının önünde büyük bir engel olarak görüldüğü, bu nedenle bu şarttan vazgeçildiği, böylece, borçlunun büyük bir yükten kurtarıldığı böylece konkordato projesinin daha kolay gerçekleşmesinin sağlanmaya çalışıldığı, ancak teminat şartından bütünüyle vazgeçilmediği, borçlunun m. 206 birinci sırasındaki imtiyazlı alacaklıların alacaklarının tam olarak ödemesi ve mühlet içinde komiserin izniyle akdedilmiş borçların ise ödenmiş olması veya alacaklılar bundan açıkça vazgeçmedikçe bu alacakların teminata bağlanması gerektiği dile getirilmiştir. Ancak çekişmeli veya geciktirici koşula bağlı yahut belirli olmayan bir vadeye tabi alacaklıların oylamaya katılmaları halinde, bunlar için teminat gösterilip gösterilmeyeceği mahkemenin takdirine bırakılmıştır.*¹⁰⁴

7101 sayılı yasa değişikliğinden önceki konkordato uygulamasında, tasdikin önemli şartlarından biri “**teminat koşulu**” idi. Bu şarta göre borçlu, konkordatoya tabi tüm alacakların ödenmesini garanti altına almak için¹⁰⁵ teklif edilen konkordato yüzde konkordatosu ise kabul edilen yüzde oranında, vade konkordatosu ise tamamı kadar, tüm imtiyazlı alacaklılar içinse tamamı kadar teminat gösterilmesi gerekirdi. Bunu

¹⁰³Kuru, İcra ve İflas Ders, s. 510; Pekcanitez/Erdönmez, Konkordato, s. 132; Coşkun, Konkordato, s. 199

¹⁰⁴Gerekçe <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss524.pdf> (04.12.2019)

¹⁰⁵Pekcanitez/Ataley/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 483

sağlamak borçlu için çok zor veya imkansız olduğundan bu şart konkordato uygulamasına engel olarak görülmekte ve eleştirilmekte idi.¹⁰⁶

Bu eleştiriler doğrultusunda m. 305/d düzenlemesi ile teminat şartı yumuşatılmıştır. Ancak teminat koşulundan tamamen vazgeçilmemiştir. Düzenleme ile sadece m. 206/I'de öngörülen birinci sıra imtiyazlı (*nafaka ve işçi*) alacaklarının ve konkordato mühleti içinde komiserin izniyle akdedilmiş borçların ödenmesi veya teminata bağlanması ancak alacaklılar tarafından açıkça vazgeçildiğinde teminata gerek olmayacağı öngörülmüştür.¹⁰⁷

Teminat türü bakımından HMK. m. 87 uygulanabilir.¹⁰⁸ Yeterli teminat, güvence altına alınan alacağın tamamının ödenmesini sağlayan teminat¹⁰⁹ olup teminatın komiserin raporunu mahkemeye sunmadan önce yerine getirilmiş olması gerekir. Teminatın yeterli olup olmadığını mahkeme karar verir.¹¹⁰ Teminat borçlu veya üçüncü kişi tarafından gösterilebilir.¹¹¹ **Ancak borçlu tarafından gösterilecek teminatın diğer alacaklıların tahsili için projede yer alan taşınır ya da taşınmaz mal olmaması gerekir.**¹¹²

Çekişmeli ve geciktirici koşula bağlı yahut belirli olmayan bir vadeye tabi alacaklıların oylamaya katılması halinde bunlar için teminat gösterilip gösterilmeyeceği öngörülmemiş ve fakat pay ayrılması mahkemenin takdirine bırakılmıştır.¹¹³

¹⁰⁶Uyar, Yeni Konkordato, s. 124; Pekcanitez/Erdönmez, Konkordato, s. 132

¹⁰⁷Pekcanitez/Erdönmez, Konkordato, s. 132; Uyar, Yeni Konkordato, s. 124; Coşkun, s. 199

¹⁰⁸Coşkun, Konkordato, s. 199

¹⁰⁹Öztek/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 374; Coşkun, Konkordato, s. 200

¹¹⁰Uyar, Yeni Konkordato, s. 125; Altay/Eskiocak, s. 349; Coşkun, Konkordato, s. 200

¹¹¹Uyar, Yeni Konkordato, s. 125

¹¹²-Pekcanitez/Erdönmez, Konkordato, s. 133

¹¹³Pekcanitez/Erdönmez, Konkordato, s. 133

2.2.5. Yargılama harç ve giderlerinin depo edilmiş olması (m. 305/e)

Konkordatonun tasdikinin gerektirdiği yargılama giderleri ile konkordatonun tasdiki durumunda alacaklılara ödenmesi kararlaştırılan para üzerinden alınması gereken harcın, tasdik kararından önce, borçlu tarafından mahkeme veznesine depo edilmiş olması gerekir.(m. 305/e)¹¹⁴

*Madde gerekçesinde tasdik için gerekli yargılama giderleri yanında, mevcut madde metninde yer alan “ilam harçları” ibaresi yerine “**konkordatonun tasdiki durumunda alacaklılara ödenmesi kararlaştırılan para üzerinden alınması gereken harç**” ibaresi kullanılarak bu kapsamda belirlenecek miktarın borçlu tarafından tasdik kararından önce mahkeme veznesine depo edilmesi gerektiği dile getirilmiştir.*¹¹⁵

Bu kapsamda borçlu, duruşmadan önce, konkordatoya tabi alacakları üzerinden belirlenecek harcı, yargılama giderlerini mahkeme veznesine depo (yatırmalıdır) etmelidir.¹¹⁶ Yargılama giderleri, konkordatonun tasdikinden önce ve sonraki giderler olup, bilirkişi ücreti, tasdik kararının tebliğ giderleri, tasdik kararının ilanı, gereken yerlere bildirilmesi ve celse harç giderleridir.¹¹⁷

Konkordatonun tasdik edilebilmesi için “**alacaklılara ödenmesi kararlaştırılan para üzerinden**” 492 sayılı Harçlar Kanununda yapılan değişiklik kapsamında binde 2,27 oranında tasdik kararından önce nispi harç yatırılması gerekir. Bunun için mahkemenin, vezneye depo edilmesi gereken yargılama masrafları ile harcın miktarını hesaplayarak kesin süreli bir tebligatla borçluya bildirilmesi gerekir.¹¹⁸

Konkordatoda cezaevi harcı alınmaz. Ayrıca vekalet ücretine de hükmedilmez.¹¹⁹

¹¹⁴Kuru, İcra ve İflas Ders, s. 510; Coşkun, Konkordato, s. 201

¹¹⁵Gerekçe <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss524.pdf> (04.12.2019)

¹¹⁶Pekcanitez/Ataley/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 484-485

¹¹⁷Coşkun, Konkordato, s.201

¹¹⁸ Uyar, Yeni Konkordato, s. 126; Coşkun, Konkordato, s.202

¹¹⁹Coşkun, Konkordato, s.202

2.2.6. Konkordato teklifinin dürüstlük kuralına uygun olması

Bilindiği üzere İİK. m. 298/I-1’de yer alan ve borçlunun ancak dürüst olması halinde konkordato teklifinin mahkemece tasdik edileceğine ilişkin hüküm 17.07.2003 tarihinde kabul edilen 4949 sayılı Kanun ile kaldırılmıştır. Ancak doktrinde özellikle m. 308/f’nin “*Her alacaklı, kötü niyetle sakatlanmış konkordatonun feshini tasdik kararını vermiş olan mahkemeden isteyebilir.*” şeklindeki hükmün aynen korunmuş olması karşısında mahkemenin konkordatonun tasdiki aşamasında dürüstlük koşulunu gözetmesi gerektiği kabul edilmektedir.¹²⁰

Özelikle borçlunun “*alacaklılarına zarar vermek maksadıyla*” hareket etmesi “*dürüstlikle bağdaşmayan tutum ve davranışlar sergilemesi*” ve bu nedenle m. 278-280 kapsamında iptale tabi tasarruflarda bulunmuş olması, konkordato başvurusundan kısa bir süre önce aşırı borçlanması, ticari defter ve belgelerini usulüne uygun tutulmamış olması, kaynakları ile orantılı olmayan ödeme teklifinde bulunması, konkordato talebinde bulunurken bir kısım alacaklılarını listede göstermemiş olması, mahkemeye sunduğu bilançoda borçlarının tamamını göstermemiş olması, konkordato nisabını oluşturmak için alacaklı olmayanları alacaklı olarak göstermesi gibi davranışlar borçlunun dürüst olmadığını göstereceğinden bu özellikteki bir borçlunun konkordato teklifinin kabul edilmemesi gerektiği kabul edilmektedir.¹²¹

Bu kapsamda mahkemenin borçlunun dürüst olup olmadığını belirlemede kullanacağı ölçüt “dürüstlük ve güvenlik” kuralıdır. Bu yönüyle bir yargı oluşturulurken borçlunun tutum ve davranışları ile işlemlerinin bu ilke ile bağdaşp bağdaşmadığı veya çelişip çelişmediği denetlenmelidir.¹²²

¹²⁰Uyar, Yeni Konkordato, s. 126

¹²¹Uyar, Yeni Konkordato, s. 126-129

¹²²Uyar, Yeni Konkordato, s. 130

3. Konkordatonun tasdiki talebinin kabulü veya reddi kararı

Mahkemece yapılan inceleme neticesinde somut olay itibariyle konkordato şartlarının bütün olarak mevcut olduğu ve *konkordatonun başarı şansının bulunduğu kanaati oluşur* ise mahkeme konkordatonun tasdiki kararı verir. Aksi halde red kararı verir.¹²³

3.1. Mahkemenin konkordatoyu tasdik talebini kabulü

Mahkemece yapılan inceleme neticesinde somut olay itibariyle konkordato şartlarının bütün olarak mevcut olduğu ve *konkordatonun başarı şansının bulunduğu kanaati oluşur* ise mahkeme konkordatonun tasdiki kararı verir.¹²⁴

*Tasdik kararı verilmesi halinde gerekçede belirtildiği üzere, kararda, konkordatonun türüne göre, alacaklıların alacaklarından ne ölçüde vazgeçtiği ve borçlunun borçlarını ödeme planını açıkça hükme bağlanması gerektiği belirtilmiştir. Çünkü konkordatonun tasdiki ile konkordatoya kabul oyu vermiş olsun olmasın tüm alacaklılar alacaklarının belirli bir kısmından vazgeçmiş olacaklarından, kararda alacaklıların vazgeçmiş sayıldıkları miktar veya oranın belirtilmesi son derece önemlidir. Kararda alacaklıların vazgeçtikleri belirtilen miktar artık borçludan talep edilemez. Bu nedenle kararda bu kısmın açıkça belirtilmesi gerekir. Ayrıca borçlunun ödeme planının da kararda açıkça yazılmış olması gerekir. Çünkü kararda öngörülen ödeme yükümünün ihlali konkordatonun feshine yol açacağından bu husus net ve anlaşılır olmalıdır.*¹²⁵

Dolayısı ile tasdik kararında, alacaklıların hangi ölçüde alacaklarından vazgeçtiği, borçlunun borçlarını hangi takvim çerçevesinde ödeyeceği¹²⁶ ve gerekirse sağlanacak teminatlar belirtilir.(m.306/1) Ayrıca ödemelere başlanması için kararın

¹²³Kuru, İcra ve İflas El Kitabı, s. 1498; Pekcanıtez/Ataley/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 503

¹²⁴Kuru, İcra ve İflas El Kitabı, s. 1498; Pekcanıtez/Ataley/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 503

¹²⁵Gerekçe <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss524.pdf> (04.12.2019)

¹²⁶Uyar, Yeni Konkordato, s. 133; Kuru, İcra ve İflas Ders, s. 510;

kesinleşip kesinleşmesi gerekip gerekmediği de belirtilir.¹²⁷ Çünkü karara uygun ödemenin ihlali konkordatonun feshi sebebidir.¹²⁸

Kural olarak, tasdik edilen konkordato projesinde aksine bir hüküm yoksa, rehinle temin edilmemiş alacaklar için faiz işlemez.(m. 294/3) Ancak proje ile aksi karılaştırılabilir. Şayet projede bu yönde bir düzenleme var ise mahkemenin bu hususu da kararında belirtmesi gerekir.¹²⁹

Borçlu, rehinli malların muhafaza altına alınmasını ve satışını ve finansal kiralama konusu malların iadesini, konkordatonun tasdiki kararından itibaren bir yıl süreyle ertelemek talebini tasdik duruşmasından önce mahkemeye bildirmiş ise mahkeme m. 307'deki şartların tespit ettiğinde, tasdik kararında rehinli malların muhafaza altına alınması ve satışının karardan itibaren bir yılı geçmemek üzere ertelenmesi ile finansal kiralama konusu malların iadesinin karardan itibaren bir yılı geçmemek üzere ertelendiğinin belirtilmesi gerekir.(m. 307)¹³⁰

Şayet rehinli alacaklılar ile yeniden yapılandırma anlaşması yapılmış ve anlaşmaya varılan oranın rehinli alacakların üçte ikisini aştığı tespit edilir ise anlaşmaya varmayan rehinli alacakların hangi vadeye tabi olduğunun da kararda açıkça belirtilmesi gerekir.(m. 308/h)¹³¹

Tasdik edilen konkordato projesi kapsamında borçlunun malvarlığı üzerinde serbestçe tasarruf edemeyeceği öngörülmüş ise kararda borçlunun malvarlığı üzerinde serbestçe tasarruf yetkisinin kısıtlandığı belirtilir.¹³²

Tasdik kararı ile alacakları itiraza uğramış olan alacaklıların, tasdik kararının ilanı tarihinden itibaren bir ay içinde dava açabilecekleri belirtilir.(m.308/b-1) Tasdik kararını veren mahkeme, konkordato projesi uyarınca çekişmeli alacaklara isabet eden payın, kararın kesinleşmesine kadar borçlu tarafından, mahkemece belirlenen bir

¹²⁷Pekcanitez/Ataley/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 503; Kuru, İcra ve İflas El Kitabı, s. 1498

¹²⁸Uyar, Yeni Konkordato, s. 133

¹²⁹Uyar, Yeni Konkordato, s. 142

¹³⁰Uyar, Yeni Konkordato, s. 135-137

¹³¹Pekcanitez/Ataley/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 503

¹³²Pekcanitez/Ataley/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 503

bankaya yatırılmasına karar verebilir. Süresi içinde dava açmamış olan alacaklılar, bu paydan ödeme yapılmasını talep edemezler; bu durumda yatırılan pay borçluya iade edilir.(m.308/b-2)¹³³

Tasdik edilen konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak için gerekli gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerini almakla görevli bir **kayyım** tayin edilebilir. Ancak zorunlu değildir. Kayyım tayin edildiğinde, kayyım, borçlunun işletmesinin durumu ve proje uyarınca borçlarını ödeme kabiliyetini muhafaza edip etmediği konusunda iki ayda bir tasdik kararını veren mahkemeye rapor verir. Alacaklılar kayyımın raporunu inceleyebilirler.(m. 306/2)¹³⁴

Tasdik kararı mahkemece m. 288 uyarınca **Ticaret Sicili Gazetesi** ve **Basın-İlan Kurumunun resmi ilan portalında** ilan olunur ve ilgili yerlere bildirilir .(m. 306/3)¹³⁵

3.2. Mahkemenin konkordatoyu tasdik talebini reddi

Mahkeme konkordato şartların varlığını tespit etmez ise konkordato talebinin reddine karar verir.¹³⁶ Mahkemenin ret kararında tasdik şartlarından hangisinin mevcut olmadığını açıkça ortaya konması gerekir. Konkordatonun feshini gerektiren sebeplerden birinin varlığını tasdik aşamasında tespit eden mahkeme tasdik talebini reddine karar verir.¹³⁷

- Konkordatonun tasdiki için **bütün şartların bir arada bulunması gerekir** ve bu şartların varlığı mahkemece re'sen incelenir. Somut olayda teminat koşulundan açıkça vazgeçmeyen alacaklılara teminat gösterildiğine ilişkin delil bulunmadığı gibi, tasdik şartlarının mevcut olup olmadığı yönünden yapılan bilirkişi incelemesi sonucu alınan rapora alacaklılar gerekçelerini de göstermek suretiyle itiraz ettiğinden, mahkemece itirazlar yönünden ek rapor alınmadan tasdik şartlarının varlığının kabulü ile yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırıdır. **19. HD. 13.03.2008 tarih 2007/9122 E. ve 2008/2384 K.**

¹³³Uyar, Yeni Konkordato, s. 141; Pekcanitez/Ataley/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 504; Kuru, İcra ve İflas El Kitabı, s. 1500

¹³⁴Kuru, İcra ve İflas El Kitabı, s. 1501; Kuru, İcra ve İflas Ders, s. 510; Uyar, Yeni Konkordato, s. 134

¹³⁵Uyar, Yeni Konkordato, s. 134; Kuru, İcra ve İflas Ders, s. 511; Kuru, İcra ve İflas El Kitabı, s. 1503

¹³⁶Kuru, İcra ve İflas El Kitabı, s. 1504; Uyar, Yeni Konkordato, s. 138

¹³⁷Pekcanitez/Ataley/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 504; Kuru, İcra ve İflas El Kitabı, s. 1504

Borçlu iflasa tabi şahıslardan ise ve doğrudan iflas sebeplerinden biri mevcut ise mahkeme, borçlunun iflasına resen karar verir.(m. 308)¹³⁸ Ancak bunun için doğrudan iflas sebeplerinden birinin mevcut olması gerekir. Örneğin borçlu borca batık olmalıdır. Canitez, İİK. m. 177/3¹³⁹ değişikliği ile m. 308'deki halin doğrudan iflas sebebi olarak öngörüldüğünü bu sebepten konkordato tasdik talebi red edildiğinde mahkemenin diğer şartların varlığını aramaksızın re'sen iflas karar vermesi gerektiğini söylemektedir.¹⁴⁰

Ayrıca borçlu tasdik kararı verilmeden önce konkordato talebinden feragat edebilir. Ancak şartları var ise feragat iflas kararı verilmesine engel değildir.¹⁴¹

Red kararı da m. 288 uyarınca Ticaret Sicili Gazetesi ve Basın-İlan Kurumunun resmi ilan portalında ilan edilerek ilgili yerlere bildirilir.¹⁴²

4. Konkordatonun tasdiki veya reddi kararlarına karşı kanun yolu

Konkordato hakkında verilen karara karşı, **borçlu** veya **konkordato talep eden alacaklı**, kararın tebliğinden, itiraz eden diğer alacaklılar ise tasdik kararının ilanından itibaren **on gün** içinde istinaf kanun yoluna başvurabilir. Bölge adliye mahkemesi kararına karşı **on gün** içinde temyiz yoluna başvurulabilir. İstinaf ve temyiz incelemeleri, Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre yapılır.(m. 308/a)¹⁴³ Ancak konkordato talebinin reddi ile birlikte iflas kararı verilmemiş ise istinaf kanun yolundan sonra temyiz kanun yoluna başvurulamaz. İstinaf ile birlikte karar kesinleşir.

Konkordato talebinin kabulü suretiyle konkordatonun tasdiki veya reddi kararlarına karşı kanun yoluna başvuru yolu açıktır.¹⁴⁴ İstinaf ve temyiz incelemesi HMK'ya göre yapılacak olup kanun yoluna başvurmak tasdik kararının icrasını engellemez.¹⁴⁵

¹³⁸Kuru, İcra ve İflas Ders, s. 512; Coşkun, Konkordato, s. 203; Uyar, Yeni Konkordato, s. 138

¹³⁹Madde 177 – Aşağıdaki hallerde alacaklı evvelce takibe hacet kalmaksızın iflasa tabi borçlunun iflasını isteyebilir. ... 3 - 308 inci maddedeki hal varsa;

¹⁴⁰Pekcanitez/Ataley/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 505

¹⁴¹Pekcanitez/Ataley/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 505

¹⁴²Kuru, İcra ve İflas Ders, s. 512; Coşkun, Konkordato, s. 203; Pekcanitez/Ataley/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 504

¹⁴³Uyar, Yeni Konkordato, s. 140

¹⁴⁴Uyar, Yeni Konkordato, s. 140

¹⁴⁵Öztek/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 402

Konkordato ile ilgili davalar adli tatilde de görüldüğü için bu süreler adli tatilde işler. İstinaf incelemesi duruşmasız olarak dosya üzerinden gerçekleştirilir.¹⁴⁶

Konkordatoya başvuran borçlu, alacaklı ve konkordatoya itiraz eden alacaklılar kanun yoluna başvurabilir.¹⁴⁷ Ancak itiraz etmeyen alacaklılar konkordatonun tasdiki kararına karşı kanun yoluna başvuramazlar.¹⁴⁸

5. Konkordatonun hüküm ve sonuçları

Konkordato, kural olarak tasdik kararıyla bağlayıcı hale gelir. Uygulanması için kesinleşmesi gerekmez. Ancak kararda ayrıca bir ödeme planı öngörülmüş ise bu plana uymak gerekir.¹⁴⁹ Esasen konkordato bu yönü ile borçlar hukukunda bir sözleşmenin bağlayıcı olması için tarafların rızasına dayanması ve sadece rızası olan taraflar bakımından bağlayıcı olması (*nispilik*) ilkelerine istisna teşkil etmektedir.

Ancak tasdik edilen konkordato projesinde konkordatonun, tasdik kararının kesinleşmesiyle bağlayıcı hale geleceği de kararlaştırılabilir. Bu takdirde mühletin etkileri, kanunda öngörülen istisnalar saklı kalmak kaydıyla konkordatonun bağlayıcı hale geldiği tarihe kadar devam eder.¹⁵⁰ *Ancak bu ihtimalde mühletin etkilerinin, rehinli alacaklar ve amme alacakları bakımından da devam edip etmeyeceği konusunda bir açıklık yoktur.*

Bağlayıcı hale gelen konkordato, konkordato talebinden önce veya komiserin izni olmaksızın mühlet içinde doğan bütün alacaklar için mecburidir.(m. 308/c-c.2)¹⁵¹ Tasdik edilmiş ve kesinleşmiş olan konkordato, konkordatoya red oyu vermiş olan veya konkordatoya yazılmamış olan alacaklar içinde geçerlidir. Borçlu bu alacakları da kabul etmiş olduğu alacaklar gibi konkordato projesi kapsamında ödeme yapar.¹⁵² Vade

¹⁴⁶Pekcanitez/Ataley/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 506

¹⁴⁷Öztek/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 402

¹⁴⁸Pekcanitez/Ataley/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 506

¹⁴⁹Kuru, İcra ve İflas El Kitabı, s. 1508-1509; Öztek/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 440; Uyar, Yeni Konkordato, s. 142; Pekcanitez/Ataley/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 507

¹⁵⁰Kuru, İcra ve İflas El Kitabı, s. 1509

¹⁵¹Uyar, Yeni Konkordato, s. 142

¹⁵²Pekcanitez/Ataley/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 507; Kuru, İcra ve İflas El Kitabı, s. 1508

konkordatosunda alacaklılara tüm alacağı vadesinde, tenzilat konkordatosunda yine vadesinde alacağın tenzil edilmeyen kısmı ödenir. Ancak tenzilat konkordatosunda ödenmeyen kısım için borç ödemededen aciz belgesi verilmez.¹⁵³

Ancak m. 206 birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar, rehinli alacaklıların rehnin kıymetini karşılayan miktardaki alacakları ve 6183 sayılı Kanun kapsamındaki amme alacaklar konkordatoya tabi değildir.(m. 308/c-c.3)¹⁵⁴

Keza kredi kurumları tarafından verilen krediler de dahil olmak üzere, mühlet içinde komiserin izniyle akdedilmiş borçlar, adi konkordatoda konkordato şartlarına tabi değildir. Bu alacaklar malvarlığının terki suretiyle konkordatoda yahut sonraki bir iflasta **masa borcu** sayılır. Aynı kural karşı edimin ifasını komiserin izniyle kabul eden borçlunun taraf olduğu sürekli borç ilişkilerindeki karşı edimler için de geçerlidir.(m. 308/c)¹⁵⁵

Konkordatonun taraflar için **bağlayıcı hale gelmesi** ile geçici mühlet kararından önce başlatılmış takiplerde konulan ve henüz paraya çevrilmemiş olan hacizler hükümden düşer. Ayrıca daha önce başlamış olan iflas takiplerine de devam edilemez. **Aynı şekilde iflas davası, iflas takibinin devamı niteliğinde olduğundan, konkordato mühletinden önce borçlu aleyhine açılmış olan iflas davalarının da durması gerekir.** Maddenin bu şekilde düzenlenmesinin sebebi, borçlunun, teklif ettiği konkordato kabul edilmiş olmakla, malları üzerinde serbestçe tasarruf etmesine imkan sağlamaktır.¹⁵⁶ **Ancak takipler düşmez.** Takipler ancak tasdik kararı kapsamında borç ödenmekle düşer. Herhangi bir sebeple konkordato feshedilecek olduğunda alacaklı takibe devam edebilir.¹⁵⁷

Ancak m. 206'nın birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar, rehinli alacaklıların rehnin kıymetini karşılayan miktardaki alacaklar ve 6183 sayılı Kanun kapsamındaki amme alacakları için uygulanan hacizler düşmez.(m. 308/ç) Konkordatonun tasdiki

¹⁵³Kuru, İcra ve İflas El Kitabı, s. 1509

¹⁵⁴ Kuru, İcra ve İflas El Kitabı, s. 1511; Öztekin/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 429-440; Uyar, Yeni Konkordato, s. 142

¹⁵⁵Pekcanıtez/Ataley/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 507; Uyar, Yeni Konkordato, s. 142

¹⁵⁶ Uyar, Yeni Konkordato, s. 145

¹⁵⁷Öztekin/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 449-450; Pekcanıtez/Ataley/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 507; Uyar, Yeni Konkordato, s. 145

kararından sonra rehinli alacaklıların muhafaza yapabilmeleri ve rehinli malların satışını isteyebilmeleri mümkün hale gelir. Ancak m. 307'deki şartların oluşması halinde, mahkeme rehinli malların muhafazasının ve satışının, tasdik kararından itibaren bir yıl süreyle ertelenmesine karar verebilir.¹⁵⁸

Borçlu tarafından alacaklılardan birine konkordato projesinde öngörülenden fazla olarak yapılan vaatler hükümsüzdür.(m. 308/d)¹⁵⁹

6. Konkordatonun feshi

Kendisine karşı konkordato projesi uyarınca ifada bulunulmayan her alacaklı konkordato uyarınca kazanmış olduğu yeni hakları muhafaza etmekle birlikte konkordatoyu tasdik eden mahkemeye başvurarak kendisi hakkında konkordatoyu feshettirebilir. Fesih talebi üzerine verilecek hükmün tebliğinden itibaren on gün içinde istinaf kanun yoluna başvurulabilir. Bölge adliye mahkemesi kararına karşı tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde temyiz yoluna başvurulabilir.(m. 308/e)¹⁶⁰

Her alacaklı, **kötü niyetle sakatlanmış konkordatonun feshini** tasdik kararını vermiş olan mahkemeden isteyebilir. Konkordatonun tamamen feshi kararı kesinleştiğinde durum m. 288 gereği **Ticaret Sicili Gazetesi ve Basın-İlan Kurumunun resmi ilan portalında** ilan edilir ve ilgili yerlere bildirilir. Borçlunun iflasa tabi şahıslardan ise ve doğrudan doğruya iflas sebeplerinden biri mevcut ise mahkeme, borçlunun iflasına resen karar verir.(m. 308/f)¹⁶¹

¹⁵⁸Öztek/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 449-450; Pekcanıtez/Ataley/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 507; Uyar, Yeni Konkordato, s. 145-146

¹⁵⁹Uyar, Yeni Konkordato, s. 147

¹⁶⁰Kuru, İcra ve İflas El Kitabı, s. 1521; Pekcanıtez/Ataley/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 507; Uyar, Yeni Konkordato, s. 148 Öztek/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 457-468

¹⁶¹Öztek/Budak/Yücel/Kale/Yeşilova, Yeni Konkordato, s. 469-475; Pekcanıtez/Ataley/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 507; Kuru, İcra ve İflas El Kitabı, s. 1526; Uyar, Yeni Konkordato, s. 148

7. Sonuç

Görüldüğü üzere adi konkordato süreci, konkordato talebinin mahkemeye iletilmesi ile başlayıp, mahkemenin m. 286'daki belgelerin tam olmasından sonra konkordato geçici mühlet kararını vermesi ile etki yaratmaya başlamaktadır.

Mahkemenin geçici mühlet içinde konkordato projesinin başarıya ulaşması kanaatine varması ve konkordato kesin kesin mühlet kararı vermesi ile de konkordato projesinin hazırlanması aşamasına geçilmektedir. Bu süreçte, komiser tarafından borçlunun alacakları ve kaynakları tespit edildikten sonra yine komiser gözetiminde konkordato projesi tamamlandıktan sonra proje alacaklılar toplantısında alacaklıların kabulüne sunulmaktadır.

Alacaklılar toplantısında veya akabinde öngörülen sürede kanunda öngörülen alacaklı ve alacak yoğunluğu ile kabul edilmesinden sonra mahkemenin tasdikine sunulmaktadır.

Ancak borçlunun, kanunda öngörülen yoğunlukta alacaklılar ile yaptığı anlaşma, kabul etmeyen alacaklılar bakımından ancak mahkemenin tasdik etmesi ile bağlayıcı hale gelmektedir. Bu nedenle konkordato kurumundan beklenen nihai amacın sağlanması tasdikle gerçekleşmektedir.

Bu nedenle konkordato sürecinde tasdik aşaması amacın sağlanması için en önemli aşamadır.

KAYNAKÇA

- Baki Kuru, **İcra ve İflas Hukuku** El Kitabı, 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınları, 2013
- Baki Kuru, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış **İcra ve İflas Hukuku** Ders Kitabı, 3. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2019
- Hakan Pekcanıtez/Güray Erdönmez, **7101 Sayılı Yasa Çerçevesinde KONKORDATO**, İstanbul: Vedat Kitapçılık 2018
- Hakan Pekcanıtez/ Oğuz Atalay/Meral Sungurtekin Özkan/ Muhammed Özkes, **İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı**, 6. Bası, İstanbul: Onikilevha, 2019
- İlhan Postacıoğlu/ Sümer Altay **Medeni Usul Hukuku Dersleri**, İstanbul: Vedat Kitapçılık 2015
- Mahmut Coşkun, Konkordato, **Konkordato ve İflas**, 2. Bası, Ankara: Seçkin, 2018
- Selçuk Öztekin/Ali Cem Budak/Müjgan Tunç Yücel/Serdar Kale/Bilgehan Yeşilova, Editör: Selçuk Öztekin, **Yeni Konkordato Hukuku 7101 Sayılı Kanula Değişik İcra ve İflas kanunun m. 285-309 Şerhi**, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018
- Sümer Altay/Ali Eskiocak, **Konkordato ve Yeniden yapılanma Hukuku**, 5. Bası, İstanbul Vedat Kitapçılık, 2019
- Talih Uyar, Yeni Konkordato, **Yeni Konkordato Hukukumuzun Temelleri**, Ankara 2019, s. 119 <http://tbbyayinlari.barobirlik.org.tr/TBBBooks/623.pdf> (4.12.2019)